

Marcel Storme werd in Gent geboren op 3 augustus 1930 en overleed in dezelfde stad op 88-jarige leeftijd, op 30 maart 2018. De jonge Marcel Storme liep school in het Gentse Sint-Barbaracollege, waarna hij de diploma's rechten (1952) en economie (1955) behaalde aan de Gentse Rijksuniversiteit.

Op 15 september 1952 legde hij de eed af als advocaat. Na het beëindigen van zijn stage bouwde hij het eenmanskantoor van zijn toen net overleden vader Jules Storme (1887-1955), een bekend christen-democratisch politicus, verder uit. In 1973 vormde Storme met vier confraters een associatie die vandaag is uitgegroeid tot het toonaangevende Gentse advocatenkantoor Storme, Leroy, Van Parys. Storme werd tevens benoemd als plaatsvervangend raadsheer in het Gentse hof van beroep en diende als rechter *ad hoc* van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. Marcel Storme was ook politiek actief voor de Christelijke Volkspartij als provincieraadslid (1958-1977), als lid van de Nederlandse Cultuurraad (1977-1980) en Vlaamse Raad (1980-1981) (twee voorlopers van het Vlaamse Parlement), en als gecoöpteerd senator (1977-1981).

In 1962 verdedigde Storme zijn proefschrift over het Belgisch bewijsrecht aan de rechtsfaculteit van de Rijksuniversiteit Gent. Het daaropvolgende academiejaar werd hij aangesteld om aan diezelfde faculteit burgerlijk procesrecht te doceren. Hij bleef dit doen tot 1995. Hij introduceerde daarnaast ook het opleidingsonderdeel 'Kritische studie van de rechtspraak'. Storme publiceerde talrijke juridische analyses waarin hij zich tot doel stelde om praktijk en theorie te verenigen en met rechtsvergelijkend onderzoek te verrijken. Zo vervulde hij onder meer een prominente rol in de ontwikkeling van de Nederlandstalige rechtswetenschap, een rol waarin hij ook zijn voorliefde voor de eigen Vlaamse taal kon uitdrukken. Storme was ook nauw betrokken bij de *Algemene Praktische Rechtsverzameling*. In het bijzonder was hij gedurende vijf decennia (1964-2014) directeur van het *Tijdschrift voor Privaatrecht* dat zich onder zijn leiding vestigde als een van de toonaangevende juridische tijdschriften in België en Nederland. Ook op het vlak van arbitrage en bemiddeling als alternatieve manieren van geschillenbeslechting nam Storme het voortouw in België. Verder toonde Storme zich eveneens op het Europese niveau een pionier. In 1992 was hij een van de oprichters van het tijdschrift *European Review of Private Law*. Daarnaast organiseerde hij op vraag van de Europese Commissie een commissie om het procesrecht in Europa te harmoniseren. De 'Commissie Storme' publiceerde haar adviezen in 1994. Ze worden tot de eerste voorstellen tot convergentie van het EU recht gerekend.

In zijn vele professionele en maatschappelijke engagementen toonde Marcel Storme

Marcel Storme en Laurens Winkel ter gelegenheid van de bezetting door laatstgenoemde van de naar eerstgenoemde leerstoel aan de Universiteit Gent in 2011.

zich steeds een voorvechter van een rechtsgang met een menselijk gelaat. In dit kader organiseerde hij in 1977 een internationaal congres gewijd aan de burgerlijke procedure met als titel *Towards a Justice with a Human Face*. Hij sloot zich daarmee aan bij de *Access to Justice*-beweging van de Italiaanse rechtsgeleerde Mauro Cappelletti, die hij later opvolgde als voorzitter van de *International Association of Procedural Law*.

Zijn proefschrift met als titel *De bewijslast in het Belgisch privaatrecht* werd gepubliceerd bij de Gentse uitgever Story-Scientia in 1962 en telde 475 pagina's. Er volgden geen heruitgaven of bijgewerkte edities.

Storme ondernam in zijn proefschrift een diepgaande studie van het Belgische bewijsrecht. In zes titels van minimum twee tot maximum vier hoofdstukken analyseerde hij de verhouding van de aanvoeringslast en de bewijslast, de grondprincipes van de bewijslastverdeling, de taak van de gedingvoerende partijen en deze van de rechter bij de bewijsvoering in een privaatrechtelijk geschil, en de opdracht van de wetgever bij de vastlegging van de bewijsrechtelijke principes. Hij besloot zijn uiteenzetting met conclusies ter verbetering van de theorievorming over en toepassing van het Belgisch bewijsrecht.

Zoals in zijn andere werken koppelde Storme de theoretische besprekingen van het po-

satieve recht aan de rechtspraktijk. Stormes problematiseringen van het Belgisch bewijsrecht worden dan ook systematisch aangevuld met voorbeelden uit de rechtsbedeling. Vanuit die dubbele invalshoek formuleerde de auteur enkele aanbevelingen. Zo toonde hij zich een voorstander van de versoepeling van de theoretische bewijsprincipes en hij zag een grotere rol voor de medewerking van de partijen bij de bewijsvergaring. Hij wilde de taak van de rechter herwaarderen bij de bewijsvinding en -interpretatie en pleitte voor een vereenvoudiging van de bewijsreglementering.

Al in de inleiding van het werk verduidelijkte Storme dat hij rechtsvergelijking als een methode zag voor de rechtsvinding van het eigen recht. Storme vond niet alleen inspiratie in de rechtshistorische ontwikkelingen binnen het Belgische recht, maar nam ook historische rechtsontwikkelingen in vreemde rechtsgebieden mee in zijn analyses. Het bronnenonderzoek dat Storme daarvoor anno 1962, zonder digitale hulpbronnen, ondernam, blijft indrukwekkend.

Wie na de publicatie van het onderzoek van Storme iets over het Belgisch burgerlijk bewijsrecht wil schrijven, kan niet meer rond zijn werk heen. Zijn holistische en hoogstaande analyse van wetgeving, rechtspraak en rechtsleer, gecombineerd met de vele rechtshistorische en rechtsvergelijkende invalshoeken, geven aan dit werk een hoge graad van wetenschappelijkheid. Zelfs meer dan een halve eeuw na de publicatie van Stormes proefschrift verwijzen Belgische rechtsgeleerden en magistraten nog steeds naar zijn werk. De verwijzingen in de literatuur naar Stormes werk beslaan zijn hele studie en beperken zich niet tot een specifiek deel van het werk. Zijn analyses van de bewijslevering van een negatief feit en de (her)waardering van de taak van de rechter bij de beoordeling van de bewijslast worden door contemporaine juristen echter het vaakst aangehaald. Hierbij valt ook op dat de invloed van Storme op het bewijsrecht zich in nagenoeg alle takken van het Belgische privaatrecht laat gelden, van procesrecht over verbintenissenrecht tot verzekerings- en aansprakelijkheidsrecht. Deze vaststelling bevestigt een van de stellingen die Storme in zijn boek verdedigde, namelijk dat bewijsrecht deel uitmaakt van het materiële recht daar, om het met zijn eigen woorden te zeggen, het bewijsrecht toebehoort aan 'het rechtsgebied van het voorschrift tot wiens aanwending de te bewijzen feiten moeten dienen'. Later is Storme wel deels op deze stelling teruggekomen door te schrijven dat het bewijsrecht in belangrijke mate deel uitmaakt van het burgerlijk procesrecht. Ongeacht de kwalificatie, vormde de bewijslast voor Storme de ruggengraat van het burgerlijk geding.

Storme kaartte in 1962 al vele uitdagingen aan voor het Belgische bewijsrecht die het tot op de dag van vandaag nog problematiseren. Toen de Belgische wetgever het nieuwe boek 8 van het (nieuwe) burgerlijk wetboek in april 2019 goedkeurde, werden enkele van de problemen die Storme in zijn proefschrift had aangekaart aangepakt. In het bijzonder heeft de wetgever in dit wetboek ingezet op een versoepeling van het bewijsregime door toe te laten dat zowel positieve als negatieve feiten nu in termen van waarschijnlijkheid zullen kunnen bewezen worden, wanneer redelijke zekerheid bieden onmogelijk is. De algemene regel blijft het bereiken van een redelijke mate van zekerheid. Daarnaast heeft

de wetgever al bestaande vaste rechtspraak bevestigd die de partijen verplicht om mee te werken met de bewijsvoering. Nog niet alle pijnpunten die Storme in 1962 identificeerde, zijn echter verholpen. We verwijzen bijvoorbeeld naar de vereenvoudiging van de wettelijke bewijsreglementering. De verwijzingen naar en besprekingen van Stormes doctoraat in recente gezaghebbende publicaties over het bewijsrecht van Benoît Allemeersch, Ilse Samoy en Wannes Vandebussche bevestigen dat Stormes werk in de toekomst zijn intellectuele en praktische relevantie zal behouden.

D. Heirbaut, 'Storme, Marcel (1930-2018)', *UGentMemorie*, Gent, 2018; M. Storme, *Dromen van gerechtigheid: beschouwingen over gerecht en rechtvaardigheid*, Tielt, 1991; M. Storme, *Storme(n) over recht en gerecht. 60 jaar leven met justitie*, Gent, 2010; M. Storme et al., *Storme, Leroy, Van Parijs, 1915-2015. Een Gents advocatenkantoor "de longue durée"*, Gent, 2015; P. Taelman, 'Justice with a human face: Tribute to Marcel Storme (1930-2018)', *International Journal of Procedural Law*, 2018, 219-223.

dr. Ramses Delafontaine
Universiteit Gent